

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sžf/19/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201138
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7013201138.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: obchodná spoločnosť TVX SK, s.r.o., so sídlom Ladmovce 170, IČO : 44 009 607, zastúpený advokátom JUDr. Pavlom Gombosom, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta 21/A, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenská republika, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 3. júna 2013 č. 1100303/1/40853-265055/2013/5081, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/214/2013-103 zo 16. januára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/214/2013-103 zo 16. januára 2014 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 6S/214/2013-103 z 16. januára 2014 Krajský súd v Košiciach (ďalej krajský súd) žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 138 ods. 1, 2 O.s.p. tým, že žalobca nepreukázal splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p..

Krajský súd v odôvodnení uvedeného uznesenia konštatoval, že žalobca v stanovenej lehote do 28. októbra 2013 nezaplatil súdny poplatok a dňa 30. októbra 2013 doručil súdu tlačivo, v ktorom vyplnil iba svoje identifikačné údaje a pripojil výpisy z účtu W. za rok 2012, potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z pridanej hodnoty z r. 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 a daňové priznanie k DPH z r. 2011, 2012 a 2013, pričom žiadne iné dôkazy preukazujúce jeho finančné a majetkové pomery podstatné pre dokázanie opodstatnenosti jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov nepredložil.

Krajský súd vychádzajúc z gramatického výkladu § 138 ods. 1 O.s.p., ako i zo zásady rovnosti účastníkov konania deklarovanou EŠLP poukázal na to, že zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými, a preto súd hodnotí oprávnenosť žiadosti z hľadiska splnenia zákonných podmienok, pričom vychádza zo skutočností preukázaných žiadateľom.

Krajský súd ďalej uviedol, že nedostatok finančných prostriedkov žalobcu ako právnickej osoby nemôže

byť sám osebe dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Dal do pozornosti skutočnosť, že vzhľadom na základné imanie žalobcu ako spoločnosti s ručením obmedzeným s rozsahom splatenia 6 000 eur, údaj ktorý krajský súd zistil z obchodného registra, súdny poplatok vo výške 70 eur nepredstavuje takú vysokú sumu, ktorú by žalobca nebol schopný uhradiť.

Krajský súd tiež poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý okrem iného v uznesení z 1. augusta 2013 č. k. 2Sžf/53/2013 uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva vysloveným v rozsudku z 19.06.2001 č. Sťažnosť 28249/95 vo veci Kreuz proti Poľsku (ods. 59,60), podľa ktorého Európsky súd pre ľudské práva nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia v súvislosti s prístupom jednotlivca k súdu. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné s RC s článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) žalobca odvolanie, vyslovil názor, že v prejednávanej veci spĺňa požiadavky pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

V dôvodoch odvolania poukázal na to, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s p. G., u ktorých sa vykonávalo viac ako 300 daňových kontrol a ďalšie kontroly sa otvárali dodajúc, že voči týmto postupom sa spoločnosti personálne spojené s p. G. museli brániť uplatnením svojich práv súdnou cestou napadnutím nezákonnosti postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov. V tejto súvislosti tiež poukázal na skutočnosť, že Krajský súd v Košiciach v cca 190 prípadoch právoplatne konštatoval nezákonnosť postupu daňových úradov a dokonca v obdobnej veci zrušil rozhodnutie žalovaného, pričom tento rozsudok bol potvrdený Najvyšším súdom Slovenskej republiky rozhodnutím vo veci vedenej pod sp. zn. 2Sžf/16/2012 z 23. októbra 2012.

Dôvodil, že súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok mu prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jeho ústavné právo zaručené Ústavou SR a aj napriek tomu, že výška súdneho poplatku nepredstavuje príliš vysokú čiastku, avšak pre žalobcu je aj táto suma v súčasnosti vysoká. Trval na tom, že spoločnosti personálne spojené s p. G. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov predstavuje sumy až niekoľko desiatok tisíc eur, ako aj, že domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia pritom predstavuje jedinou zákonnú cestu, ktorou si žalobca môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Nesúhlasil s odôvodnením uznesenia krajského súdu, že vyššie uvedené skutočnosti sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné, majú za to, že práve tieto okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá mu znemožňuje súdny poplatok uhradiť, t. j. jeho pomery oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňujú.

Odvolávajúc sa na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008 a 5Obo/129/2009 z 30. júla 2009 dôvodil, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát, nemá oporu v súčasnej právnej praxi a ani v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Opätovne poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cbo/39/2012.

Záverom uviedol, že krajský súd žalobcu nevyzval na doplnenie dôkazov, nevykonával žiadne dokazovanie a bez ďalšieho rozhodol v jeho neprospech, zdôrazniac, že u neho sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca sa žalobou podanou na krajskom súde dňa 14. augusta 2013 domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č.

1100303/1/40853-265055/2013/5081 zo dňa 3. júna 2013, ktorým žalovaný potvrdil daňovú exekučnú výzvu Daňového úradu Košice č. 9800503/5/1030976/2013/Tott z 18. marca 2013. Nakoľko žalobca nezaplatil súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd ho výzvou č. k. 6S/214/2013-18 z 10. októbra 2013 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za žalobu v sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako ZSP).

Dňa 30. októbra 2013 doručil žalobca krajskému súdu „Tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov" spolu s výpismi z účtu W. za rok 2012, potvrdeniami o podaní daňového priznania k dani z pridanej hodnoty z r. 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 a daňovými priznaniami k DPH z r. 2011, 2012 a 2013. Vzhľadom na to, že žalobca bez akéhokoľvek sprievodného listu doručil krajskému súdu vyššie uvedené doklady, krajský súd ho vyzval, aby ozrejmil, z akého dôvodu a za akým účelom tieto doklady súdu doručil, s poučením o náležitostiach návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov a nutnosti zdokladovania majetkových pomerov. Na výzvu krajského súdu žalobca podaním, doručeným krajskému súdu dňa 9. decembra 2013 potvrdil, že účelom doručených listín bolo preukázanie majetkových pomerov oprávňujúcich priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ ZSP, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p., na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Zákonodarca v citovanom ustanovení § 138 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom zákonodarcu právnou úpravou ustanovenou v § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených zákonných podmienok, pričom vychádza zo skutočností preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

V predjednávanej veci žalobca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a

majetkovú situáciu, ktorú bližšie odôvodnil v zásade skutočnosťami, ktoré zopakoval aj vo svojom odvolaní. K náležite nevyplnenému tlačivu pre dokladovanie pomerov účastníka konania pripojil výpisy z účtu W. za rok 2012, potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z pridanej hodnoty z r. 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 a daňové priznanie k DPH z r. 2011, 2012 a 2013, pričom žiadne iné dôkazy preukazujúce jeho finančné a majetkové pomery podstatné pre dokázanie opodstatnenosti jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov nepredložil.

Odvolací súd po preskúmaní danej veci, oboznámiac sa so spisovým materiálom súdu prvého stupňa, vyhodnotil postup krajského súdu ako zákonný, plne rešpektujúci zákonnú úpravu ustanovenú v právnej norme § 138 ods. 1, 2 O.s.p., ako aj práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovanú Ústavou Slovenskej republiky.

Odvolací súd nesúhlasil s námietkou žalobcu, že súd prvého stupňa rozhodol vo veci nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov bez vykonania dokazovania, pretože vychádzajúc zo skutkových okolností vyplývajúcich zo spisu súdu prvého stupňa, je zrejmé, že krajský súd v prejednávanej veci vykonal náležité zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať.

Odvolací súd taktiež nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát, nemá oporu v súčasnej právnej praxi a ani v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, poukazom na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008 a 5Obo/129/2009 z 30. júla 2009. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že krajský súd neprihliadal na skutočnosť, že žalobca je podnikateľským subjektom ako na dôvod nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a už vôbec túto skutočnosť nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 O.s.p. vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojitelnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl.

Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy odvolací súd dáva žalobcovi do pozornosti, že jeho majetkové pomery nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Z uvedených dôvodov bolo preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenia o nepriaznivých majetkových pomeroch sám preukázal. Vzhľadom k tomu, že žalobca dostatočným spôsobom nepreukázal pripojenými dokladmi svoje tvrdenie o nepriaznivej finančnej situácii, bol správny postup krajského súdu, keď v tomto smere za žalobcu dôkazy nevyhľadával a vykonal dokazovanie len oboznámiac sa s dokladmi predloženými samotným žalobcom. Vzhľadom k uvedenému bolo správne aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomeroch.

Podľa názoru senátu odvolacieho súdu v danej veci nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobca účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobca v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, keďže bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť sama osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku možno označiť za rešpektujúci jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.